

تونس چگونه اولین صادرکننده خرمای جهان شد؟/ شرایط برای ایران هم مهیاست

رئیس انجمن ملی خرمای ایران گفت: دولت تونس به مدت ۱۰ تا ۱۲ سال حمایت های بی دریغی از تولیدکننده ها و تجار خرما انجام داد که امروز در دنیا تقریبا حرف اول را می زند.

به گزارش خبرگزاری تسنیم، رهبر معظم انقلاب اسلامی چندی قبل در نشستی اینترنتی با هیات دولت به مناسبت گرامیداشت هفته دولت درباره مسائل اقتصاد کشور، به موضوع «خام فروشی و صادرات فله ای مواد خام» اشاره کردند و گفتند: خام فروشی در سنگ های معدنی قیمتی و فرآوری آنها در خارج و بازگرداندن به کشور با چندین برابر قیمت، فروش خاک جزیره هرمز، فرآوری نشدن زعفران جنوب خراسان و خرمای مناطق گرمسیری از جمله مواردی است که نشان می دهد باید در این زمینه کار جدی صورت گیرد.

استان های کرمان، بوشهر، خوزستان، هرمزگان و سیستان و بلوچستان به همراه فارس بیشترین تولید خرما را در سطح کشور به خود اختصاص داده اند، به همین دلیل نخل داران این استانها عموما از نبود صنایع تبدیلی، خام فروشی خرما و فروش ارزان قیمت آن به دلالت و نبود حمایت های دولتی نالان هستند.

البته طی سال‌های اخیر کمبود منابع آبی و افزایش درجه شوری آب به مشکلی بزرگ و زیان‌بار برای نخلستان‌ها تبدیل‌شده و در برخی مناطق به میزان و کیفیت محصول تولیدشده لطمه وارد کرده است.

اما با این‌وجود، خرما، ازجمله محصولات کشاورزی ایران است که در سطح وسیعی تولید و در حجم بالا برداشت می‌شود و چنانچه درباره آن برنامه‌ریزی دقیق و کارشناسی شده وجود داشته باشد، می‌توان صادرات مناسبی از این محصول داشته و به ارزآوری کمک شایانی کرد.

در سال‌های دور، ایران از رتبه‌های اول برای تولید خرما برخوردار بود، اما سال‌هاست که تونس، الجزایر و مصر گوی سبقت را ربوده و ایران را از گردونه رقابت خارج کرده‌اند.

حدود ۹۰ درصد صادرات خرمای ایران به‌صورت فله‌ای و غیراصولی انجام می‌شود و نکته جالب این است که بخشی از همین خرما، با بسته‌بندی و برند کشورهای ازجمله امارات، دوباره به کشور وارد می‌شود.

درحالی‌که تولید، برداشت و صادرات خرما می‌تواند در اشتغال‌زایی و توسعه مناطق خرماخیز نقش مهمی داشته باشد، اما این مهم چندان موردتوجه مسئولان نبوده و فرصت‌های موجود در کنار این ثروت ملی، همین‌طور خود ثروت، از بین می‌روند.

* تولید ۷ میلیون تن خرما در جهان

سالانه حدود ۷ میلیون تن خرما در جهان تولید می‌شود که کشور ما با تولید بیش از یک‌میلیون و چهار هزار تن خرما جایگاه ویژه‌ای در این‌بین دارد. ایران ۱۵ درصد تولید و ۲۱ درصد سطح زیر کشت خرمای دنیا را به خود اختصاص داده است.

طبق آخرین اطلاعات مرکز آمار ایران و آمارنامه محصولات کشاورزی وزارت جهاد کشاورزی که مربوط به سال ۱۳۹۳ است، طی ۲۵ سال گذشته میزان تولید خرما در کشور بیش از پنج برابر افزایش‌یافته است و از ۱۷۳ هزار تن در سال ۱۳۶۷ به یک‌میلیون و ۴۲ تن در سال ۱۳۹۳ رسیده است.

* با خام‌فروشی سودی نصیب نخل‌داران نمی‌شود

در همین خصوص ابراهیم رضایی، نماینده مردم دشتستان در مجلس شورای اسلامی اظهار داشت: یکی از دغدغه‌های اصلی نخل‌داران استان بوشهر مسئله فروش محصول است که با تغییر قیمت خرما سودی نصیب آن‌ها

نمی‌شود و گاهی متضرر می‌شوند.

وی با تأکید بر لزوم حمایت دولت از نخل داران تصریح کرد: علیرغم ظرفیت بسیار خوبی که در عرصه تولید وجود دارد توسعه صنایع مرتبط با خرما می‌تواند بازار فروش محصول را بهبود ببخشد.

رضایی با انتقاد از روند خام فروشی خرما گفت: با خام‌فروشی سودی نصیب نخل داران و کشاورزانی که در طول سال برای به ثمر نشستن نخل تلاش می‌کنند نمی‌شود و سود اصلی را دلالان واسطه‌ها می‌برند.

نماینده مردم دشتستان در مجلس شورای اسلامی اضافه کرد: باید صنایع نگهداری خصوصاً سردخانه‌های صنعتی در استان بوشهر و خصوصاً دشتستان به عنوان قطب تولید خرما گسترش یابد تا کشاورزان بتوانند خرمای خود را در شرایط بهتری نگهداری کنند.

* مصداق کامل خام فروشی در زعفران است نه خرما

محسن رشیدفرخی، رئیس انجمن ملی خرمای ایران نیز به رادار اقتصاد گفت: بنا به فرموده مقام معظم رهبری باید جلوی خام فروشی در تمام محصولات کشاورزی و غیرکشاورزی گرفته شود و این مسئله صرفاً فقط محدود به «خرما» نیست.

وی افزود: با اینکه ۷۰ درصد خرما در داخل کشور به مصرف می‌رسد اما خرما هم در مواردی دچار خام فروشی شده است ولی مصداق کامل خام فروشی را می‌توان در زعفران مشاهده کرد.

* مسئولین کشور از تونس الگو برداری کنند

رئیس انجمن ملی خرمای ایران عنوان کرد: تونس از لحاظ تولید خرما رتبه هفتم را در دنیا دارد اما از نظر ارزش بهره‌وری در رتبه اول جهان قرار دارد که از این نظر می‌تواند الگوی خوبی برای کشورمان باشد.

رشید فرخی در ادامه خاطرنشان کرد: در واقع دولت تونس به مدت ۱۰ تا ۱۲ سال حمایت‌های بی‌دریغی از تولیدکننده‌ها و تجار انجام داد؛ حتی زمانی که تولید قابل توجهی نداشتند مسئولین این کشور فرایند بازاریابی را بخصوص بصورت نمایشگاهی برای فروش خرمای تولیدی کشاورزان خود شروع کردند که با کسب تجربه از این نمایشگاه‌ها توانستند خرمایی را تولید کنند که در دنیا تقریباً حرف اول را می‌زند به همین دلیل شاید بتوان قاطعانه گفت که دولت این کشور

آفریقایی ۱۲ سال بودجه سنگینی را برای این محصول در نظر گرفته بود.

وی تصریح کرد: کشور ما نیز باید ابتدا برنامه ها و تصمیمات مناسبی را برای توسعه اقتصادی و نه صرفاً بحث خرما داشته باشد به طوری که در امور صادراتی کشور باید قوانین و ممنوعیت های یک شبه ای که اتفاق می افتد را حذف کنیم؛ چون این امر همواره زیان های زیادی را برای کشاورزان و تولید کنندگان سراسر کشور به ارمغان آورده است کما اینکه دولت یک شبه ممنوعیت هایی را برای صادرات خرما و پسته بوجود آورد که منشأ ضررهای زیادی در آن دوره شد و ما بازارهای هدف زیادی را به یکباره از دست دادیم.

* با تصمیمات خلق اسلعه و یک شبه شاهد واگذاری بازارهای منطقه به عربستان هستیم

این مقام مسئول اظهار نمود: درواقع با ممنوع کردن صادرات کارنامه صادراتی خود را در مقابل کشورهای هدف نابود کرده ایم و بازار خرما را به مهمترین رقیبمان یعنی عربستان سعودی واگذار کرده ایم.

رئیس انجمن ملی خرماي ایران با اشاره به تغییرات زیاد نرخ ارز، بیان کرد: در واقع باید ابتدا نقشه راه و اقتصاد پایداری را طراحی کنیم بعد برای افزایش بهره وری در محصول مورد نظر طی سالهای آینده برنامه ریزی کنیم که این امر همراهی دولت را می طلبد به طوریکه بخش خصوصی را حداقل برای مشورت بکار بگیرد.

رشید فرخی گفت: خوشبختانه در حال حاضر با وجود صنایع تبدیلی، میزان دورریز خرما فقط سه تا پنج درصد است که آن هم طی فرایند بارگیری، حمل تا سردخانه و مشکلات سردخانه و یا به خاطر مشکلات آب و هوا دور ریخته می شود که ما حتی از ضایعات خرما هم در صنایع استفاده می کنیم.

وی با بیان اینکه درحال حاضر صنایع تبدیلی داریم و امکان راه اندازی صنایع جدید نیز وجود دارد، فقط نیاز به حمایت هست، افزود: در بسیاری از نخلستان ها امکان ایجاد صنایع چوب و تولید نئوپان از ضایعات نخل وجود دارد اما به دلیل مشکلات تامین اجتماعی و تهیه مواد اولیه تاکنون راه اندازی نشده که همه این مسائل نیاز به یک مدیریت اقتصادی دارد.

* ضایعات خرما کمتر از ۵ درصد است

رئیس انجمن ملی خرماى ایران عنوان کرد: ایران سالانه یک میلیون و دویست هزار تن خرما تولید خرما می کند که حدود ۷۰ درصد آن به مصرف داخلی می رسد و ۳۰ درصد هم صادرات داریم که گاهها ممکن است مقداری هم ضایعات داشته باشیم که این میزان طبیعتا بسیار ناچیز و کمتر از ۵ درصد است.

رشید فرخی خاطرنشان کرد: خرما ابتدا برای مصرف داخل کشور است و مازاد آن را باید صادر کنیم در واقع امکان صادرات بیش از این مقدار هم وجود دارد اما قطعاً در مصرف داخلی دچار مشکل می شویم بنابراین همین میزان صادرات مناسب بوده و بهتر است میزان بهره روی را افزایش دهیم.

این مقام مسئول در پایان در خصوص مهمترین مشکلات حال حاضر صنعت خرما نیز گفت: در وضعیت فعلی در زمینه حملونقل خارجی برای صادرات، برگشت پول و تالطمهای ارزی، تولید و افزایش دادههای کشاورزی دچار مشکل هستیم که امیدواریم این مشکلات را با درایت و برنامه ریزی به سمت وسویی ببریم که بازارهای هدف صادرات را به دست بگیریم.

سرویس خبری: صنعت غذا